

vseki dan novi ljudje, o katerih ni prej nihče nič zna, število osušljenih in obtoženih oseb se širi. Proti temu razvoju dogodkov se upirajo na vso moč fašistovski listi in napadajo ostro opozicionalne stranke. »Opozicija se ne zadovoljuje več s slučajem Matteotti, ampak zahteva, naj se preiskava raztegne tudi na druge protizakonitosti, tako da bi prišlo v zapor čim večje število fašistov, predvsem seveda takih, ki stoe na visokih mestih. Tako pišejo fašistovski listi in poudarjajo, da vlada tega ne sme dovoliti.

»S pomočjo zadnjega zločina hočejo narediti proces fašistovski revoluciji. Katera revolucionarna vlada je še kedaj tak proces dovolila? Se moramo vprašati: ali je vlada naše dežele še vedno vlada, kakor je bila v času pohoda na Rím ali se se je pa revolucija črnih strajc spremenila v velik samoumor?«

Zakon naj velja za vse enako.

Proti taki pisavi fašistovskih listov protestirajo odločno opozicionalne stranke. »Il Popolo« pravi, da je naravnost nora zahtevati, da bi bili prestopki gotovih ljudi prosti vsake kazni samo radi tega, ker so ti ljudje sodelovali pri fašistovski revoluciji. Zakon mora kaznovati vse zločine, vse prestopke, vsa nasilstva brez izjeme, zakon mora biti enak za vse državljanе, za nefaštiste ravno tako kot za faštiste, zakon se ne spreminja po osebah. Ali naj kaznuje zakon umor Matteottija samo radi tega, ker je vzbudil v Italiji velikanski šum? Ali naj ostanejo drugi zločini zato nekaznovani?

Nova fašistovska nasilstva v Torinu.

Ostri spor med fašistovsko stranko in opozicijo je imel tudi dejanske posledice. V Torinu so si razlučeni faštisti najeli oklopne avtomobile in pridrveli na najbolj obljudene ulice. Vdirali so v kavarne in pretepali z bikovkami občinstvo, tepli so ljudi na cestah in ranili 12 oseb. Policija je nekaj faštov zaprla, toda to jih ni ukrotilo. Poskusili so naskočiti tiskarno dnevnika »Stampa«, ki je glasilo Janeza Giolittija. Orožništvo je napad onemogočilo, zato so pa udrli faštisti v zasebno stanovanje senatorja Frassatija, ki je glavni urednik lista. Z bikovkami so razbivali steklo in šipe ter pustošili opremo, dokler ni priskočil sin gospoda Frassatija in prepodil nasilne vdralce.

Cerovškoy gospod.

Življenje Valentina Staniča.
(Spisal Joža Lovrenčič)

Gospod je pisal in tiskal na tablo, otroci in odrasli so z zanimanjem gledali in slykovali v zboru napisane črke in besede in polagoma so se vrstili ob tabli in pisali počasi in nerodno narekovane črke in besede. Pa je le šlo.

Solskih knjig slovenskih gospod ni imel. Pa je bil iznajdljiv. Lepega dne se je odpravil v Gorico in vrnil se je z velikim tovorom: tiskarski stroj — seveda še čisto prost in ne tak kot so danes — je kupil, da bo tiskal doma zase in za šolo.

Po cele dnevi je prečepel za mizo. Zlagal ulite črke v besede in stavke. Tako je sestavil in natisnil za zgodlj zasilno domačo potrabo v nedeljski šoli abecedo in par priprostih beril.

Mussolini kaznuje.

Čim je zvedel Mussolini o nasilstvih v Torinu, je nemudoma odstavil prefekta, razpustil fašij ter odredil strogo preiskavo. Zaukal je, da se morajo vsi krive izključiti iz stranke in nato izročiti sodniji, da jih kaznuje.

Da hoče narediti Mussolini končno nasilstvom, je razumljivo, kajti njegova stranka je radi nasilstev ogromno trpela na svojem ugledu in tudi vlada je prišla ob svojo veljavu. Najboljši dokaz zato je

govor Mussolinija v senatu.

Kakor je bravcem »Goriške Straže« znano, so seje poslanske zbornice za sedaj preložene, posebno radi tega, ker so opozicionalne stranke sklenile, da se ne bodo več vdeleževale sej. »Mi nimamo v parlamentu nič iskati in se ne vrnemo, dokler ne bo Matteotti maščevan in ne bomo imeli absolutne gotovosti, da so poslanci svobodni in vačni pri izvrševanju svojega poklica.« Tak je položaj v parlamentu. Drugače je s senatom, kateri zboruje in je imel v torek svojo prvo sejo. Na tej seji je Mussolini povzel besedo, bil je to prvi javni govor po umoru Matteottija.

Levičarske stranke vse Evrope

Mussolini je ponovil obsodbo groznega zločina in poudaril, da umor ni oškodoval časti države. »Če bi en ali več krutih zločinov že zadostovalo, da pade senca na moralno in kulturno stopinjo kakega naroda, kaj naj bi si mislili o neki drugi državi, kjer se je izvršilo po vojni nič manj ko 400 političnih zločinov?«

V teh dneh so se zagnale levičarske struge vse Evrope proti fašistovski stranki in italijanski vladi, obtožujejo ju, da sta odgovorni za nepremišljen in strašen zločin. Italijanski in tuji socialisti pozabljajo na teror, ki so ga oni vršili v različnih deželah Evrope.«

Nato našteva Mussolini zločinstva, ki so jih povzročili socialisti v preteklosti in poudarja, kako se je on trudil, da bi naredil v Italiji red in mir.

Vlada mora ostati na svojem mestu

»Na zahteve, ki jih je poluradno objavila opozicija, odgovarjam predvsem, da mora vlada ostati na svojem mestu. V oktobru 1922. sem ustvaril nov politični položaj in moja dolžnost je, da nadaljujem svoje delo v započetem tiru. Smatrat bi se moral za zadnjega izmed ljudi, ko bi v tem težkem trenutku na pritisk inozemstva bežal

»Da boste imeli tudi kaj v rokah, je rekel, ko je razdeljeval natiskane lističe, »pa da se boste tudi doma učili!«

In solarji in odrastli so bili veseli in se s še večjo vnemo lotili učenja. Gospod je bil zadovoljen z uspehi in je še večkrat sedel ob mizi, sestavljal črke in tiskal. V postu 1807. je razdelil zopet drobno knjižico, obsegajočo Pesm per predomišlovjnu Jezusovega terprena. Na pamet so se je naučili in jo potem peli v cerkvi in doma.

Deklice so se na splošno pridnejše učile ko fantje. Tudi ko so že opravile z nedeljsko šolo, niso pozabile in zanemarile branja. K gospodu so hodile in ga prosile za knjige. Ni imel dosti slovenskega branja tedaj še, a kar je imel, je z veseljem posodil ali dal.

Vesel je bil pridnih deklic.

Ko so neke nedelje po večernicah prišle spet k njemu, je izročil vsaki natisknjen listek s pesmiči deklice, katera je v šolo hodila. In jim jo je še zapel:

pred svojo politično in moralno odgovornostjo.«

Fašizem je bil le močno udarjen.

Kdor trdi, da je nenaden vihar ugonobil fašizem, ta varo italijansko in inozemsko javnost. Fašizem je bil le hudo udarjen in končno mu je ta udarec le koristil, kajti zgubil bo vse grde izmečke. Doseč moramo za vsako ceno, da se obnovi spoštovanje do zakonov in da se uredi in pomiri država. Stranko bočem očistiti in pregledati in največjo energijo je treba vničiti zadnje preostanke nezakonitosti.«

Govor senatorja Albertinija.

Proti Mussoliniju je govoril v imenu opozicije senator Albertini, glavni urednik »Corriere della Sera«. Albertini stoji že desetletja v vrsti najodličnejših politikov Italije, njegov list se tiska dnevno v 1 in pol milijona izvodih. Mirno, stvarno, a odločno je bil »Corriere della Sera« nastopil za svobodo in ustavne pravice; kaj čuda, da je postal ta svetovni dnevnik trn v peti fašistov. Zdaj prihaja na dan, da je morilska družba, ki je ubila Matteottija, nameravala ustreliti tudi Albertinija. Ko je ta sloviti politik vstal v senatu, je vsa zbornica vtihnila in napeto poslušala govor, ki je padal kot mogočno kladivo na fašizem.

Albertini je dejal: Fašistovska vlada je vzpostavila zunanj red, je začela ozdravljati državno gospodarstvo, toda predvsem bi morala rešiti moralno pršanje: izpeljati bi morala državo iz nezakonitosti in vrniti Italiji značaj civilizirane države.

Poslanec Matteotti je zadnjič v zbornici omenil, v govoru, ki mu je

prinesel smrtno obsodbo, da se Mussolini ne čuti vezanega na izid volitev, kajti izjavil je, da bi se v slučaju neuspeha držal na vladu z oboroženo silo. Iz fašistovskih klopi je zaorilo: »Da, da, tako je!« in Mussolini je glasno in vidno pritrjeval. Torej če bi ne bilo ljudstvo izreklo soglasja, bi bil fašizem držal vladu s silo, z milico, ki je strankarska, ki nosi strankarski krov, ki sestoji iz strankarjev, ki ni prisegla zvestobe kralju in vendar obtežuje državno gospodarstvo kraljevine. Toda država ni g. Mussolini, ne fašistovska stranka! Italijo tvorijo vsi državljanji, vodijo naj, jo pa ljudje, ki so za to postavno in svobodno izvoljeni. (Odobranje).

»Če pa je postavljen temelj političnega življenja izven zakonov, kaj naj potem rečemo o vladu! Tu je začel Albertini med grobno tišino razgrinjati krvavo sliko nasilstev. »Imeli smo celo mračno krovniko nasilij vseh vrst: začno z napadi na časopise, z naskoki na vlake, z rušenjem in požigom društev in zadrug; nasilja proti osebam začno z gorjačami in gredo do pokoljev v Turinu, Speciji in Pizi in dosežejo vrhunec v umoru posledice. Matteottija, v umoru, radi katerega je v grozi zatrepala duša italijanskega ljudstva.« V tem zadušnem ozračju nasilja, ki so ga najvišja mesta gojila in podpirala, so dozorela zločinska dejanja.

Govor senatorja Albertinija je napravil silen utis. Množica poslušalcev je govornika viharno pozdravljala. Mi upamo, da vse to kaže, da bo stopil Mussolini, sledječ ljudski volji, na pot zakona in pravice.

DNEVNE VESTI

DRUŠTVOM!

Natančnejše informacije o sedanjem stanju društev prinese »Naš Čolnič«. Zaenkrat povemo samo to, da zadnja beseda še ni izrečena.

VODOPIVCEV KONCERT V BILJAH.

O tem koncertu, ki je bil na binokni pondeljek, smo prejeli od dr. M. B. obširno strokovno oceno takoj naslednji dan. Radi pomanjkanja prostora je do danes nismo mogli priobčiti. Toda z ozirom na veliki potmen te prireditve za vse naše podeželsko prosvetno gibanje, jo priobčimo v prih. številki. Prireditve je bila, če

Sim v šolo hodila,
se učila trdò,
kar znam, bi ne dala
za lepo zlato!
Deb' jest obolela,
tolažbo imam,
srece bo veselo,
ker brati kaj znam.
Kaj nuca lepota,
denarji, blago
če v sreči in glavi
pa prazno bi blo!

In naučile so se pesem in kmalu se je razlegala po vsej Banjški planoti kakor ona »vesele pastirice« iz Lokovec, ki je v zadnjih kiticah še dolgo oznanjala slavo banjškega gospoda in budila spomin nanj:

Jest zjutro prepevam,
prepevam zvečer,
in tako zasliši
petje marskater.
Tak slišal me peti
kaplan Bajnški je;
je rekal, de pesem
dost dobro mi gre.

upoštevamo razmere na deželi, sijajen dokaz življenske sile našega ljudstva. Zato smo prepričani, da ustrežemo s to oceno prav vsem našim bravcem.

GASILNIM DRUŠTVOM!

Pozivamo vsa razpuščena gasilna društva, da naznajo, kajti so bila razpuščena, zakaj in na podlagi katerega odloka. Dokumente naj pošljejo na tajništvo »Kmet-ske-delavske zveze«, Gorica, via Mameli 5.

BESEDE SO LEPE, NAJ SLEDE SE DEJANJA.

Za naslednika prejšnjega tržaškega prefekta Crispo Moncade, ki je bil

Kir z mojim veseljam
je njelek kontent bil,
je meni prec potle
to pesem nardil.
Sem le pasterica
v Lokovec doma
pa žalost ne pride
do mojga serca!

Tako je bil vesel gospod in v selu mladina, ki se ga ni bala in ogibala. Saj je bil med njo sam mlad, razposajen in norčav. Za svoj god je vabil vse otroke Valentine v farovž in jih dobro pogostil. Krščanskega nauka ni učil vedno doma v sobi, peljal je otroke v cerkev, če je bilo lepo tudi na prostu pod kako drevò. Ko so opravili z naukom, so prišle na vrsto igre in norčje. Zastavljal je uganke in mladi rod si je belil glavo, Stanič se je smejal in odkičeval ob napačnih rešitvah, a kdo uganil, je pohvalil njegovo bistrost in ga še nagradil.

(Dalje).

ovzan za generalnega ravnatelja državne policije v Rim, ker je moral poslani ravn. gen. De Bono odstopiti. Je bil imenovan komendant Moroni. Prispel je pred par dnevi v Trst in je razposlal 22. t. m. pozdravno poslanico vsem oblastom v tržaški prefekturi. Poslanica je prav lepa. Novi prefekt hoče posvetiti vse svoje moči svoji dolžnosti. Upravljalci hočejo po-krajino po najvišjih načelih pravičnosti. Zaveda se pri tem, da se na tržaškem ozemlju križajo težka mednarodna vprašanja. Ob koncu pravi poslanica: „Mirno sožitje, pobratstvo vseh bržavljianov, ki živijo v svetlobi latin-ske kulture, to je naš ideal in naš namen, kajti od plodnega miru smemo pričakovati ustvaritev one svetle božnosti, ki se nam prikazuje in ki jo je začrtal genij našega rodu.“ Brez pripombe opozarjamno samo na naslov notice.

K ARETACIJI A. BRESSANA.

„Voce di Gorizia“ z dne 24. t. m. prisla daljše poročilo o aretaciji uradnika A. Bressana, ki je domnevno streljal na narodnega mučenika A. Strancarja in povzročil njegovo smrt. Skrba najti tudi vzroke, vsled katerih se je oblastvo še le po več tednih odločilo najti zločinca. Pri tem opozarja na govor dr. Besednjaka, ki je, kakor znano, med govorom izročil Mussoliniju slike pokojnega našega Strancarja. Omenja tudi njegov razgovor z ministrskim predsednikom, ki se je vrnil drugi dan in priobčuje oni odlomki, ki se je tikal te žalostne zadeve. „Voce“ piše:

„Dr. Besednjak je imel prihodnji dan – dan po govoru v zbornici – tudi razgovor z Mussolinijem, v katerem je hotel prikazati Strancarja kot slovenskega mučenika. Min. predsednik je zagotovil dr. Besednjaku, da bi bil poslat, če bi bil vedel za žalostni slučaj, družini sožalno brzojavko, da pa ne gre za mučenika.“

Dr. Besednjak je pripomnil: „Gre za žrtev fašistovskih nasilstev.“

Mussolini: „Ne!“ Samo za žrtev. „Za žrtev slučaja“, je pripomnil podminister Acerbo, ki je bil pri razgovoru navzoren.

Ker je to žalostno poglavje zadnje volilne borbe našim čitateljem in vsemi slov. ljudstvu dobro znano, zato samo rečemo: če bi se bila fašistovska stranka varovala takih in sličnih „slučajev“, bi ne bila danes tam, kjer je. Ob koncu pa „Voce“ zatrjuje, da Bressanove aretacije ni povzročil dr. Besednjakov govor, ne njegov razgovor z Mussolinijem in tudi ne zločin izvršen na Matteottiju, temveč pravi, da so se za preiskavo oblastva že prej brigala.

KDO JE KRIV SMRTI ANTONA STRANCARJA?

„La Voce di Gorizia“ z dne 24. t. m. piše:

„Z ozirom na dogodek v Ajdovščini smo predvsem mnenja, da odpada na dejanskega napadalca zelo malo krivde, da pa je prizadeta neka visoka osebnost, katera nosi odgovornost za zločin.“

Kdo je ta visoka osebnost, o kateri govorji list, bi bilo zelo zanimivo in tudi potrebitno vedeti? Dobro bi bilo, ko bi „Voce“ govorila jasno in vsem razumljivo.

KNJIGARNA K. T. D.

naznanja, da je izsel 2. natis knjige „Sestra Begnina Konsolata Ferrero“ in stane L. 3.—. Naročnike prve izdaje, ki je niso še dobili, prosimo, da naročilo ponovite. Priporočamo pesmarico na božne vsebine „Pojte“ à L. 2.50 ter narodne vsebine „Preperavite“ à L. 3.

OPOZORILO.

Za dne 10. julija dopoldne t. l. je sklican občni zbor Zadružne Zveze v Gorici. Sorodne organizacije so na-

prošene, da ne sklicujejo za ta dan dopoldne nikakšnih sestankov.

Zadružna Zveza v Gorici.

OBLETNICE.

29. tega meseca bo deset let, kar je bil umorjen avstrijski prestolonaslednik. To je dalo zadnji povod za svetovno vojno. - V noči od 23-24 je bilo devet let, od kar je zgorela sv. Gora in dve leti od Krnskih dogodkov.

NEBESKA KRALJICA.

Rimski zapori, v katere vtikajo tedni morilce Matteottija in osmisljenec, se imenuje „Regina Coeli“, to je „Nebeska kraljica“. Tisti, ki romajo v ječo, romajo torej k „Nebeski kraljici“.

KONCERT PEVSK. IN GLASB. DRUSTVA V GORICI.

Sinočnji koncert pomenja v primeri z zadnjim – korak naprej. Želeti bi bilo, da bi se goriški Slovenci nekoliko bolj zanimali za delovanje naših kulturnih organizacij. Kdor zaničuje se sam... Satira mi sili v pero.

Program je bil po vsebinu in obsegu izredno dobro izbran. Mešani zbor je svoje točke precej dobro interpretiral. V. Vodopivčev „Prstan“ je moral ponoviti; v drugo ga je mnogo bolje podal. Samospev in dvospev nista načravila pričakovanega vtisa. Soprani je bil krasen. Solista bi bila moralna stopiti v ospredje – kakor g. Ciril Bratuž. „Vabilo“ ni bilo posebno vabljivo; ne vemo, če bi bilo moglo zavabiti katero dekle na svatbo. Konec je rešil tudi to točko.

Tenorist Cyril Bratuž se je prikupil s svojim naravnim nastopom, s češtveno zvonkim glasom in iskreno interpretacijo. Ko je odpel, se navdušeno odobravajoče občinstvo ni hotelo pomiriti, dokler ni ponovil poredno šegavega „Maka“. Poslušali bi ga bili še, in Goričani mu bomo hvaležni, če nas še kdaj poseti.

G. Ema Mozetičeva je že prav si gurno nastopala. Njeno spremljevanje je bilo vsestransko vzorno. V njej imamo zares izredno vestno in uporabno glasbeno moč.

G. E. Komel nam je dokazal, kako široko je njegovo glasbeno obzorje.

Ker se pravkar obhaja stoletnica rojstva slavnega katol. skladatelja Brucknerja, nam je podal tudi 2 njegovi skladbi. Pri „Antifoni“ smo pogrešali tenorista Cirila – ali Josipa Bratuža. Anica Simčič je kot spremljevalka prvič nastopila; zdi se nadarjena in želimo ji vrlega napredovanja. – Letos obhajajo tudi stoletnico največjega češkega skladatelja Bedriha Smetane. Pri prihodnjem koncertu naj bi se Pevsko društvo tudi njega spomnilo.

G. koncertnemu vodji E. Komelu govorji njegova veličastna skladba „Psalm na višini“, da njegova velika skromnost ni utemeljena. Želimo, naj stopi s svojimi talenti odločnejše v ospredje. Naj ne dopusti, da bi mu preobilna zapolenost zamorila plodoviti talent.

G. skladatelj je vzvišeno vsebino psalma doživel; svoje doživetje je tako izčrpno in učinkovito izrazil, da je v vseh naših srčih zabrnalo kakor odmev že davno znane, a prepogostoma častilno udušene pesmi. Z obrazov navzočih smo znova brali veliko resnico: „Anima naturaliter christiana“.

G. E. Komelu čestitamo prav iskreno in se mu zahvaljujemo, da je prezrel žaderno vpitje in je v glasbi pokazal slovenskemu ljudstvu, kje je njegova moč v dnevih preizkušnje.

Dr. M. Brumat.

V CENTRALNEM SEMENIŠČU so pričele v soboto skušnje za drugo polletje.

„NAS COLNIC“

je prejelo ravnokaz uredništvo. Kakor vedno, tako se tudi ta številka odlikuje po lepi obliki in jedrnatem slogu.

Zanimivi so „Pomenki“, uvaževanja vreden je članek o izletih in zgodovinski sestavek „Stoletja pričajo“. Kdor hoče čitati kaj lepega in poučnega obenem, naj se takoj naroči na „Naš Colnic!“

UDELEZENKE GOSPODINJSKEGA TEČAJA

se priglasujejo dnevno. Prosimo one, ki se še žele prijaviti, naj to store čimprej, ker je število udeleženk omejeno. Informacije glede sprejema, programa in časa, dobe vse prosilke pismenim potom.

Vodstvo.

IZPITI NA DOPOLNILNI SOLI V GORICI.

(SCUOLA COMPLEMENTARE)

I. Sprejemni izpiti za I. razred dopolnilne šole se bodo začeli v torek, dne 1. julija ob 9. uri v prostorih iste šole (S. Gregorčičev dom) a) Pismeni izpiti se bodo vršili v sledečem redu: v torek iz matematike, v sredo iz italijančine in risanja; b) Ustveni izpiti od četrtna dalje od 8.12. in 15.19 ure.

II. Odpustni izpiti (esami di licenza) na isti šoli; a) Pismeni: od 8. do 12. julija, od 8. ure dalje; b) Ustveni: od 14.-16. julija, od 8.-12. in od 15.-19. ure.

IZPITI NA GORIŠKI GIMNAZIJI.

Sprejemni izpiti za I. IV. in za I. likinalni razred se bodo začeli dne 1. julija, t. j. prihodnji torek.

BOJ PROTI MATERINEMU JEZIKU.

Med tirolskimi Nemci ni bila doslej še prepovedana nemščina na sodiščih. Sele te dni je izšel prvi odlok. Predsednik sodišča v Boenu je odredil, da se bo treba posluševati odslej naprej toliko pri pismenih vlogah kolikor pri razpravah le italijančine in ne več nemščine. Odlok se nanaša za sedaj le na zakonske procese. Predsednik utemeljuje svoj okaz s tem, da ni zmožen nemščine.

Pravilno bi bilo, da tak sodnik greker ni zmožen občevati s prebivalstvom.

Nemška ljudska in napredna stranka sta odločno protestirali proti odloku.

ŽENSKO DELAVSKO DRUŠTVO V GORICI.

V nedeljo po 3^{1/2} pop. bo imelo žensko delavsko društvo „Skalnica“ v Gorici shod v Slovenskem sirotišču. Kakor smo že naznali, se društvenice lahko udeleže v zavodu ure molitve, ki bo od 2^{1/2} do 3^{1/2}. Potem bodo litaniye presv. Srca Jezusovega z blagoslovom. Neposredno po blagoslovu pa bo shod. Udeležite se v polnem številu!

Gospodarstvo.

TOČA IN VLADA.

Finančno ministristvo je dalo nalog, naj se ugotovi škoda, ki jo je povzročila toča v naši deželi.

Ugotovitve bo izvršila finančna intendanca v Vidmu s pomočjo tehničnega finančnega urada.

Opozarjamamo še enkrat vsa županstva, naj prijavijo prefekturi škodo in župani naj pazijo, da se pri cenitvi ugotovi škoda v vsem svojem obsegu.

VALUTA.

Dne 25. junija si dobil na tržaški borzi: za 100 avstrijskih krov 3.2-3.3 vinarjev, za 100 dinarjev 26.90-27.20 L, za 100 češkoslov. krov 68.40-68.80 L, za 1 dolar 23.05-23.15 L, za 100 franc. frankov 121.25-122. — L.

TRZNE CENE V GORICI.

Dne 26. junija so bile na goriškem trgu sledče cene: špargli po 2.60-3 L; korenje 0.60-0.80, čebula 1.10-1.30, navaden fižol 2.60-2.80, koks 3.20-3.60, salata 0.80 do 1. grah 1.30-L50, novi krompir 60-70 vin., radič 40 vin. do 1.60, špinaca 0.80-1. fižol v stročju 1 do 1.40, vrzota 1.60-2, bučice (cukete) 0.40-1, črešnje 1 do 2.60, maslo 12 do 14 lir, mleko 1-1.20, med v satju 8 do 9, ostali med 10-12, jajca 55 do 60 vin., pesa 1-1.20, hruške 2.40-3 lir.

CENA SVILIDOM.

Dne 25. junija je bilo pripeljanih na goriških trgu 1240 kg svilidov. Od 16 junija do danes je prišlo na trg 162 st. 58 kg. tega blaga. Cena je bila od 20-24 lir/kg. Srednja cena do danes je bila 22.91 L/kg.

Kaj je novega na deželi?

IZ SOLKANA.

Slišimo, da se kar na tihem pripravlja priklopilje celokupne solkanske občine k goriškemu mestu. Zakaj se tega ni objavilo. Če se že vsak pasji kontumac tako vestno naznanje, zakaj hoče g. komisar tako važno stvar brez vednosti občinarjev samovoljno izvršiti? Kako naj se brez nas in preko nas udejstvi stvar, ki bo imela tako dalekosežne posledice? Celokupna solkanska občina proti temu odločno protestira.

MIREN.

Plesna bolezna se je razširila tudi v naši vasi. Zaslugo pri tem imajo v prvi vrsti krčmarji, ki se hočejo okiščati na račun ljudskih slabosti. V trčni Vinkota Faganelija sta se vršila dve zaporedni pretekli nedelji javna plesa. Pravijo, da se ta „zabava“ ponovi nadaljnji dve nedelji, ker imajo sedaj ljudje denar, ki so ga prejeli za svilode. Za preteklo nedeljo na poveden procesija na mirenskem gradu se je – ustrezajoč knezoško-fajškim odlokom – radi plesa odpovedala. Prosesija je napovedana na prihodnjo nedeljo seveda za slučaj, da bo ples. Upamo, da bo gospod Vinko Faganeli upošteval željo domačinov in odpovedal prihodnjo nedeljo ples, o čemur bomo poročali prihodnji.

VOLČANSKI OKRAJ.

Kakor drugi tako gre tudi naš volčanski okraj zelo resnim časom na-

sproti. Znano je, da je naša občina bila ravno v bojni črti ter nam je vojna vihra uničila vse naše domove in naša zemljišča. Ko so se naši ljudje vrnili so se z vso silo vrgli na popravo zemljišč in podrtih hiš ter si z neu-morno pridnostjo nekoliko popravili svoja zemljišča. Sedaj pa dobivamo zemljiščni posestniki pozivnice za davke. Za leto 1924 jih ljudje redno plačujejo v vsej svoji revščini. Pa tijajo davke tudi od prejšnjih let, ako ravno nismo imeli nobenih dohodkov in sicer na podlagi predvojnega stanja, ko je bilo zemljišče vse zdravo in s sadjem vse zasadljeno ter hlevi z živilo založeni. Kako je z zemljiščem si vzemimo za vzgled občino Rute. Tukaj sta dve cesti dolgi vsaka po 6 kilometrov, ki sta uničili mnogo njiv, senožeti in gozdov; potem so kolovozni, ki so vsi tlakovani s kamenjem; nadalje stojišča za kanone, prekopi, galerje itd. Lahko trdim, da to zemljišče še desetletja ne bo donašalo dohodkov. Razun tega je uničeno sadno drevje in gozdi. Ker ni nikakih dohodkov je zato tudi davek nemogoč. A. nesreč še ni konec: že dvakrat nas je toča letos prav občutno udarila. Iz vseh teh vzrokov naše ljudstvo obupuje, kajti ne ve, če se bo moglo skromno preživljati. Prosimo davkarjo naj odpiše davka, zlasti one prejšnjih let; vlada naj pa pomore ljudem s podporami, da si nakupijo živeža in semena za prihodnjo setev. Pozivamo naše gospode poslance, da nam z vso

vnemo priskočijo na pomoč pri oblastih. Bog daj, da bi ta glas ne bil glas upijočega v puščavi.

IZ AJBE.

Pri nas je bila toča trikrat: dne 30. aprila, 5. junija in 21. junija. V dveh vaseh: Gorenje in Dolenje Nekovo je popolnoma vse uničeno; trta je oklepčena za več let, fižol je popolnoma pomandran, na vseh pridelkih je 80-90 odstotkov škode; naš brihtni in delavni župan Mavrič ter njegov tajnik se pa za vse to le malo brigata in ne napravita nobenega koraka. Pač pa zna naš dični, a popolnoma nesposobni župan ob priliki, ko pridejo k njemu gospodarji kaj prosič čez „Stražo“ psovati, češ da laže.

„Vi boste tudi lagali“ pravi v svoji županski ljubeznivosti. Povemo mu, da si bomo take in podobne nastope dobro zapomnili in se ob svojem času za nje primerno zahvalili. (Ljubeznivosti župana Mavriča napram našemu listu si bomo tudi mi dobro zapomnili. Op. nr.)

KANALSKO.

Gospodarska kriza na Kanalskem. Edini glavni dohodek, s katerim smo pred vojno krili naš primanjkljaj, je bila pri nas sadjereja in deloma tudi trtoreja. Danes teh dohodkov ni več, ker je vojna vse vničila. Za zopetno vzpostavo sadnih dreves in trt je potrebno, da država izplača od vojne povzročeno škodo, da si nabavimo, kar smo imeli. Predno se vzgoji drevesce ali trta, mine približno 10 let in od tedaj bomo dobivali šele dohodke, da pokrijemo najbolj potrebne stroške. Pripraviti je treba tudi sadni trg za izvoz, kakor smo ga imeli pred vojno. Od kje naj danes jemljam, da plačam davek?

Menim, da je iz tega dovolj razvidna vnebovijoča krivica, ki se nam godi. Kmetje lezemo v dolgove. Ako gre v tem tihu par let, pojdemo pri vseh naših delavnih rokah na rako pot. Zato opozarjam naše poslance, da zahtevajo: 1.) oproščenje od naloženega davka, in 2.) izplačanje vojne odškodnine, da si nasadimo vse v prejšnjem obsegu. Šele ko bomo dobivali dohodek, priznamo davek.

Ceste, katere je vojna uprava na novo zgradila, niso doslej še izplačane. Enako je z nasipi, ki zavzemajo v strmini dvakrat več prostora ko cesta sama. Od tega ne vživamo prav nobenega dohodka, državi po moramo kljub temu od tega plačevati davek. Strelski jarki, kaverne in granatne jame, nam tudi ne dajejo nobenega užitka, odškodnine nismo dobili nobene, od teh poškodb, na katerih je bil naš glavni dohodek, nismo doslej dobili nobenega povračila, nasprotno moramo od tega plačevati povrh še davek.

Take so gospodarske razmere na Kanalskem, kakor nam jih je prav lepo in jasno popisal kmečki gospodar iz Kahala, kateremu se na tem mestu zahvaljujemo. Uredništvo.

Socijalni vestnik.

Gibanje občinskih tajnikov.

V prejšnjih časih je bil občinski tajnik lahko vsakdo, da je le znal čitati in pisati. Stari občinski redni v tem pogledu določal nič natančnega. In v resnici niso naše občine imeli v preteklosti — razen par izjem — stalnih, primerne plačanih tajnikov. To stanje je bilo velikokrat, posebno pa med vojno dobro, v veliko škodo občine in občanov. Ni treba, da bi še posebej utemeljevali istinitost te ugotovitve. Sedaj veljavni občinski red pa je v tem pogledu s temelja drugačen. Določa jasno in točno, da mo-

ra vsaka občina imeti razen starešinstva, občinskega odbora in župana tudi lasten občinski urad in občinskega tajnika.

Odlok z dne 11. januarja 1923 št. 9, s katerim se je raztegnil na naše kraje italijanski občinski in pokrajinski zakon, je na tako kriven način poskrbel za ureditev pravnega in gospodarskega položaja občinskih tajnikov v novih pokrajinah in bivših deželnih uradnikov, ki bi prišli pri opravljanju te službe v poštev. Občinski tajnik mora po novem zakonu imeti najmanj srednje šole z zrelostnim izpitom, da more biti sploh pripuščen k izpitu za dosego tajniškega patentu. Če nima teh predpogojev, je torej kot tajnik nemogoč. Raztegnitvi tega zakona pa so imeli naše občine — in imajo še — za tajnike osebe, ki sicer nimajo zahtevanih študij, a so po svoji sposobnosti in po svojem neumornem delu v tej težavni prehodni dobi dokazali, da so dobri tajniki. Res je sicer, da predvideva prej omenjeni odlok za take tajnike posebne izpite, za katere so že izdani tozadevni predpisi. Ravno ti izpiti pa značijo posebno v moralnem oziru veliko krivico, ki se je najbrze nomenoma zadala našim tajnikom. Obširnejše razpravljanje o tem ni našnamen.

Da zavzamejo proti tej krivici svoje stališče in da usmerijo delovanje za izboljšanje svojega moralnega in materijelnega položaja za bodočnost v enotno črto, so se občinski tajniki biyše goriške dežele — slovenski in furlanski — zbrali prejšnji teden v Gorici pri Zlatem jelenu na zborovanje. Po zaslišanju izčrpnih poročil o predmetu, se je sklenila odločna resolucija, s katere se v glavnem zahteva, da naj vlada sedanjim tajnikom, ki na zadovoljiv način vršijo že več časa svojo službo, izda tajniški patent brez posebnega izpita. Prizna naj se tajnikom ista vost, kakor jo imajo prefekturjni uradniki.

Radi enotnega postopanja vseh tajnikov novih pokrajin v tem velevažnem stanovskem vprašanju, je stanek sklenil soglasno sklicati v nedeljo dne 29. junija 1924. ob 11. uri v prostore mestnega magistrata v Trstu zborovanje vseh občinskih tajnikov in nameščencev Julisce Krajine. Na zborovanju se bodo točno opredelile zahteve, ki se predložijo osrednji vladni in drugim v poštev prihajajočim činiteljem v zaščito moralnih in gmotnih interesov tajniškega stanu v novih pokrajinah države, ki zasluži večjega upoštevanja, kakor ga je danes deležen.

fe.
Išče se več čevljarskih pomočnikov za vsakovrstna dela te stroke. Prednost imajo oni prisilci, ki razumejo poleg slovenskega tudi italijanski jezik. Plača po dogovoru. Naslov: Jožef Jaroš, čevljarski mojster, v Vrhopolu pri Vipavi.

V najem. V večjem trgu, z veliko okolico se odda v najem radi smrti gospodarja edina, dobro vpeljana urarna. Naslov pri upravi.

Ugodna prilika! Kdor namerava kupiti v Jugoslaviji hišo s zemeljskim ali brez zemeljsča, hišo z gostilno ali trgovino, kmetsko posestvo i. t. d., izvle naslov za informacije pri upravi »Goriške Straže«. ZUPNIK na deželi išče GOSPODINJO. Informacije pri upravi lista.

Brzoparne kotle od 160 do 200 l ima v zalogi „Gospodarska zadružna“ v Hudajužni.

Vsako množino SUHIH GOB (jurčkov) kupuje po najvišjih cenah L. Paciulli, Gorica, via Morelli 3.

Kupim delnice „Ljubljanske kreditne banke“. Ponudbe z označbo cene na upravo lista pod: „Delnice“.

Želim kupiti hišo z zemljiščem za 12–15 tisoč lir v okolici Šempasa. Ponudbe na: Leban, Piazzutta 5, Gorica.

Na prodaj so posestva v Sloveniji. Mnogo najrazličnejših malih srednjih in velikih kmetijskih in gozdnih posestev, gostiln, trgovin, žaglinov, hotelov, vil, stanovanjskih hiš, grajsčin itd. ima na prodaj po zelo ugodnih cenah: Redidetna pišarna Arzenšek e Comp. Celje, Kralja Petra ul. 22.

Zdravnik

dr. Rado Sfiligoj
se je preselil
na Travnik št. 5, L.
(Nasproti Lekarne)

Cement iz Čedadu
po 17 lir kvinta
pri
Benečančku v Kobaridu

RAŠ ZOBOZDRAVNIK
doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in zobe, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila :: v Gorici, na Travniku št. 20

ZOBOTEHNIČNI AMBULATORIJ
V. RISSDÖRFER

sprejema od 9-12 in od 14-18
ob nedeljah od 9-12

CORSO VERDI 35 - GORICA

POZOR!

Podpisani vljudno naznanjam svojim dosedanjim cen. gg. odjemalcem in ostalem sl. občinstvu, da sem z 18. t. m. preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov v lastno novo zgrajeno hišo na **Vrhopolu št. 137**. Trgovina je na novo opremljena in naložena z najboljšim blagom, ki se prodaja po konkurenčnih cenah.

Priporočam se za obilen obisk, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.

Z odličnim spoštovanjem

ANTON BELTRAM.
trgovec.

OBISKITE

domačo trgovino z veliko zalogo manufakturnega blaga

ANDREJ MAVRIČ

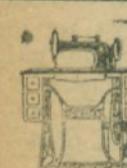
Via Carducci 3 — GORICA — Via Carducci 3

Tam dobite mnogovrstno izberi blaga za moške in ženske obleke, zefirja, perkala, perila, ode, zaves, postelinah, pregrinjal itd.

Lastna krojačnica sprejme vsako naročilo, katero izvršuje točno in po zmernih cenah.

! Tovarniške cene !

! Tovarniške cene !

Prva slovenska tvrdka**JOSIP KERŠEVANI**

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno) - Gorica

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne „Mundlos“, dvokoles znamke orig. „Kolumbia“ belgijskih pušk ter vse k temu spada joče predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vezenu, šivanju in krpanju. — Lastna mehanična delavnica in popravljalnica Piazza Duomo 5 (vogal ul. Rabatta).

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna.

Blago solidno!

Cene zmerne!